

Vilavendrell

Muntanyola

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Fontanelles-Subirana
Emplaçament Trencant a la urbanització de Fontanelles. Mas Vilavendrell s/n.
08505 Muntanyola.

Coordenades:

Latitud: 41.86732
Longitud: 2.17142
UTM Est (X): 431236
UTM Nord (Y): 4635377

Classificació

Número de fitxa 08129-5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Contemporani Popular
Segle XII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA 23133
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 004A00014
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dt., 10/10/2006 - 02:00

Descripció

Edifici civil format per una masia de planta rectangular coberta a dues vessants. El portal d'entrada, per bé que es troba un xic deteriorat, presenta una llinda de forma conopial i s'hi accedeix mitjançant unes escales. Adossat a aquest cos i formant angle recte amb l'edificació hi ha un cos rectangular cobert a dues vessants, mentre que a ponent hi ha un cos de galeries la teulada de les quals és sostinguda per pilars de pedra, coberta a dues vessants i amb el carener perpendicular al cos de l'edificació. Aquest cos és recolzat per un gros contrafort. A l'altre costat del mas hi ha un portal que tanca la casa i les dependències agrícoles avui en desús, mentre que a la part de migdia hi ha una capella adossada a la qual s'accedeix des del mas, construïda amb pedra i alguns afegitons de maó. A la part de migdia hi ha un cos de dependències agrícoles que formen un call estret davant l'antiga casa i es on es fabriquen els formatges de Muntanyola. A través d'unes voltes es dona a la lliça al davant de la façana actual, la qual té un portal d'arc rebaixat i es troba paral·lel al carener. Adossat a aquest cos i formant angle recte hi ha un cos de planta rectangular que a nivell del primer pis ubica galeries mentre que la part baixa és destinat al bestiar. És cobert a dues vessants. L'estat de conservació és mitjà, ja que tant a l'interior com a l'exterior s'hi ha fet algunes reformes que desmereixen l'antiga estructura. Aquest conjunt d'edificacions corresponen a un gran mas i les seves dependències annexes. És un edifici, en origen de caire ramader, de planta rectangular amb dos cossos afegits, un a cada costat i més avançats, creant un barri obert. Els murs són de paredat comú rejuntat amb morter, amb pedres de mitjana i petites dimensions. L'entrada principal es realitza per la part posterior de la casa i es troba emmarcada amb llandes monolítiques i al damunt hi ha una petita teulada a dues aigües, amb el carener paral·lel al mur. Aquests dos cossos laterals, presenten una façanes de paredat comú i argamassa. La construcció principal és de planta quadrada orientada est-oest i coberta a dues vessants amb teula aràbiga. La façana principal no és visible en la seva totalitat, ja que està parcialment tapiada per les estructures annexades. A l'interior del cos principal trobem el vestíbul o entrada i una escala al fons que dona accés al primer pis i a la resta de dependències privades distribuïdes al voltant de la sala principal, a partir de la qual es distribueixen les diferents sales i habitacions. El cos de la dreta es cobreix a una sola vessant, i té diverses obertures que es distribueixen de forma desigual al llarg de la façana i que han estat obertes en diferents moments constructius. El sistema constructiu és el mateix que al cos principal: petites pedres lligades amb argamassa. L'altre cos també està cobert a una sola vessant i presenta dues petites finestres al tester. Aquest cos també presenta obertures a l'exterior amb una disposició poc simètrica i aquest espai s'utilitza com a estables i magatzem. Com estructures annexes cal destacar l'existència d'una gran era situada davant la casa, i nombrós material d'interès etnològic i arqueològic al voltant.

Història

Casal habitat i documentat ja a l'Alta Edat Mitjana; es creu que tindria el seu origen en una antiga vil·la rural d'origen baix imperial, fet documentat per la presència d'una moneda romana. La casa presenta diferents etapes constructives difícils de precisar, però sembla ser que hi ha un cos que és més antic que el cos de davant, i que per tant fa de façana. Es conserva documentació escrita des de la Baixa Edat Mitjana en els diversos fogatges i llibres de l'arxiu parroquial de Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola. Del 6 de febrer de 938 data un document on esmenta que els esposos Ennegó i Sennir, en bé de llurs ànimes i amb reserva d'usdefruit, donen a Sant Pere de la Seu de Vic, al bisbe Jordi i als Canonges, la part que els correspon d'una terra i cases situades a Sant Quirze de Muntanyola i que limiten a la serra de Venrello i amb la terra de Andeleco. Ja en el segle XII, Bernat Vilavendrell consta entre els feligresos que es comprometeren a pagar un cens anual a la parròquia, compromís que consta en el document d'acta i consagració de l'església parroquial de Muntanyola el 12 de juliol de 1177. L'edifici actual, però, és una construcció fruit de les diverses reformes sofertes al llarg del temps, amb grans reformes efectuades en època moderna junt a la construcció d'una capella particular. Aquest mas el trobem també registrat en el fogatge de 1553 de la parròquia i terme de Muntanyola. Més endavant, en el cadastre de 1767 consta Genís Vilavendrell, propietari del mas Vilavendrell, Fontanelles i Subirana, i consta que hi vivia amb el seu fill

Segismund Vilavendrell, que feia de jornalер, i també hi consta Rafael Serra, que feia de mosso jornalер. El mas Vilavendrell constava de 216 quarteres i 12/24 d'un altre, i eren repartides en 32 quarteres de sembradura (1era a tercera qualitat), 8/24 quarter d'horta, 1 quarter de fruiters, 1 quarter de boiga (peça de terra plantada de bosc i destinada a conreus), 48 quarters de bosc i 110 quarters de pastures i 24 quarters de rocalls. Aquest mas consta que termeneja a llevant amb el mas Saborit, a migdia amb el mas Subirana (del mateix amo) a ponent amb el mas Tresserra i a tramuntana amb el mas Serra (actualment Serra-Rica). A la casa consten diverses dates constructives, totes elles dels segles XVII i XVIII, com el portal a la sala interior gravat amb la data de 1846. Actualment, el mas es troba habitat pels propietaris dels Formatges de Vilavendrell.

Bibliografia

AADD. (1986). Muntanyola a Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Barcelona: 102. AADD. (1998). Muntanyola. Revista trimestral n. 14. setembre 1998. Ajuntament de Muntanyola. Muntanyola: 6.
IGLESIES, J. (1979). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Barcelona: 438. JUNYENT, E. (1980-1996). Diplomataris de la Catedral de Vic. S. IX-X. Patronat d'Estudis Osonencs. Vic. N. 181.
PLADESALA, J. (1952). La parròquia de Muntanyola a Revista AUSA vol. I pl. 153-155. TORRENT, C. (1982). Vilavendrell. Inventari Patrimoni Arquitectònic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Inèdit.

